

Vergaderjaar 2017–2018

**21 501-07**

**Raad voor Economische en Financiële Zaken**

**Nr. 1478**

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 januari 2018

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en Ecofinraad van 22 en 23 januari te Brussel.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,  
W.B. Hoekstra

## **Geannoteerde agenda t.b.v. de Eurogroep en Ecofinraad van 22 en 23 januari in Brussel**

Eurogroep 22 januari

### **Aanbevelingen voor de eurozone**

**Document:** De conceptaanbevelingen voor de eurozone zijn te vinden op: [https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-recommendation-euro-area\\_en](https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-recommendation-euro-area_en)

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De Europese Commissie heeft op woensdag 22 november de start van het Europees Semester 2018 ingeluid met de publicatie van de jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie voor 2018 (*Annual Growth Survey*, AGS), het jaarlijkse rapport over het waarschuwingsmechanisme (*Alert Mechanism Report*, AMR) in het kader van de macro-economische onevenwichtighedenprocedure (MEOP), en het voorstel voor de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. De Eurogroep van januari bespreekt de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. Vervolgens zal de Ecofinraad van januari de aanbevelingen goedkeuren. De Europese Raad van maart bekrachtigt de aanbevelingen, waarna de Ecofinraad van maart de aanbevelingen formeel aanneemt.

De Commissie doet dit jaar aanbevelingen op het gebied van (1) het stimuleren van houdbare en inclusieve economische groei, en de veerkracht, herbalancering en convergentie van de economieën van de eurozonelidstaten, (2) het bereiken van een neutrale «fiscal stance» (begrotingssituatie) voor de eurozone als geheel, (3) het doorvoeren van hervormingen die werkgelegenheid, gelijke kansen, toegang tot de arbeidsmarkt, sociale bescherming en inclusiviteit bevorderen, (4) het voortzetten van werk om de bankenunie af te maken en (5) het boeken van voortgang met het vervolmaken van de Economische en Monetaire Unie.

Het kabinet heeft op 8 december met de Kamerbrief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Financiën een uitgebreide appreciatie op de aanbevelingen gegeven.<sup>1</sup> Nederland zal inzetten op aanpassing van de aanbevelingen in lijn met de appreciatie zoals uiteengezet in de Kamerbrief.

### **Terugkoppeling Eurotop december 2017**

**Document:** Niet beschikbaar

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De Eurogroep zal spreken over de follow-up van de Eurotop van december 2017. Er is op het moment van het schrijven van de Geannoteerde Agenda geen stuk verspreid.

Zoals ook uiteengezet in het verslag van de Europese Raad van 14 en 15 december 2017<sup>2</sup> vond in de ochtend van 15 december een Eurotop in inclusieve samenstelling plaats, waaraan de regeringsleiders van alle lidstaten deelnamen, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk. Op de

<sup>1</sup> Zie: Kamerstuk 21 501-20, nr. 1283

<sup>2</sup> Zie: Kamerstuk 21 501-20, nr. 1281

agenda stonden de toekomst van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de bankenunie. Doel van de discussie zoals weergegeven in de *Leaders» Agenda* van voorzitter Tusk was te komen tot een tijdspad voor besluitvorming.

Tijdens de Eurotop bleek dat de opvattingen van de lidstaten op het gebied van de toekomst van de EMU nog ver uit elkaar liggen. Sommige lidstaten gaven aan dat ze zich goed konden vinden in de mededelingen en voorstellen die de Commissie op 6 december jl. gepubliceerd heeft, en waarover de Kamer reeds in algemene zin geïnformeerd is via het verslag van de Eurogroep en Ecofin van 4 en 5 december jl.<sup>3</sup> Deze lidstaten benadrukten dat er volgens hen meer risicodeling zou moeten plaatsvinden binnen de EMU zowel voor wat betreft de bankenunie als op budgettair vlak. Deze lidstaten zetten in op snelle voortgang op het gebied van het Europees depositogarantiestelsel (EDIS) en op nieuwe begrotingsinstrumenten op EMU-niveau. Andere lidstaten gaven aan dat vast moet worden gehouden aan de bestaande routekaart voor de bankenunie, zoals door de Raad vastgesteld onder het Nederlandse EU-voorzitterschap; eerst moet sprake zijn van voldoende voortgang op het gebied van risicoreductie, alvorens politiek onderhandeld kan worden over een EDIS. Ook benadrukten deze lidstaten het belang van nationale hervormingen en waren zij kritisch over de noodzaak van additionele Europese instrumenten. Enkele niet-EMU lidstaten benadrukten dat nieuwe instrumenten voor de EMU niet ten koste mogen gaan van bestaande middelen voor EU-lidstaten.

Nederland heeft tijdens de Top geïntervenieerd conform de kabinetspositie over de toekomst van de EMU, de kabinetsreactie op het AIV-rapport «Is de Eurozone stormbestendig?» en de kabinetsreactie op publicaties inzake de bankenunie (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1262, Kamerstuk 21 501-20, nr. 1263 en Kamerstuk 21 501-07, nr. 1472). Nederland heeft benadrukt dat het uitgangspunt van de versterking van de EMU moet zijn dat lidstaten hun eigen huis op orde brengen, onder andere op het gebied van overheidsfinanciën, de veerkracht van hun economie en gezondheid van bankbalansen. Op die manier wordt duurzame groei en stabiliteit binnen de EMU het best geborgd.

Nederland heeft verder het belang van de bankenunie benadrukt, waar de komende maanden voortgang kan worden geboekt. Wel dient daarbij te worden vastgehouden aan de afspraken en volgorde uit de routekaart ter voltooiing van de bankenunie (eerst risicoreductie alvorens tot meer risicodeling kan worden overgegaan). Nederland heeft hierbij o.a. gewezen op de noodzaak van adequate bailinbare buffers en het aanpassen van de prudentiële behandeling van staatsobligaties.

Nederland heeft daarnaast aangegeven dat het van belang is dat de regels van het Stabiliteits- en Groeipact gerespecteerd worden en dat de Commissie die streng dient te handhaven. Lidstaten dienen hun economieën te blijven hervormen, en ter ondersteuning hiervan kunnen middelen uit het EU-budget sterker worden gekoppeld aan het doorvoeren van deze hervormingen. Ook kan er in de komende periode worden gewerkt aan het doorontwikkelen van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) in een Europees Monetair Fonds (EMF), waarbij het EMF zelf de verantwoordelijkheid krijgt voor het ontwikkelen, financieren en monitoren van steunprogramma's. Een EMF dient gepaard te gaan met de versterking van het raamwerk voor de herstructurering van onhoudbare overheidsschulden. Daarbij heeft Nederland tot slot aangegeven dat Nederland geen voorstander is van een stabilisatiefunctie

<sup>3</sup> Zie: Kamerstuk 21 501-07, nr. 1474

voor de eurozone om de gevolgen van economische schokken op te vangen en een Europees Minister van Economie en Financiën met de taken zoals voorzien in het voorstel van de Commissie.

Voorzitter Tusk concludeerde dat de ministers van Financiën zich de komende zes maanden moeten concentreren op de onderwerpen waarover het meeste overeenstemming bestaat. Daarbij heeft hij de Bankenunie en de transformatie van het ESM in een Europees Monetair Fonds benoemd. In maart en juni zullen er nieuwe Eurotoppen plaatsvinden.<sup>4</sup>

### **IMF Artikel IV Consultatie met de eurozone**

**Document:** Niet beschikbaar

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

Het IMF zal tijdens de Eurogroepvergadering in januari een terugkoppeling geven van de interim missie van de Artikel IV consultatie met de eurozone, die in december 2017 heeft plaatsgevonden. Het IMF heeft tijdens de missie gesprekken gevoerd met verschillende Europese instellingen (o.a. Europese Commissie, ECB, ESM, SSM) over de macro-economische verwachtingen voor de eurozone. De bevindingen van de interim missie worden door het IMF niet openbaar gemaakt.

In het voorjaar volgt er een uitgebreide missie. Vervolgens zal het IMF op basis van beide missies een rapport opstellen met daarin haar appreciatie van de macro-economische vooruitzichten en beleidsadviezen om economische en financiële risico's op te vangen. De Eurogroep zal de mogelijkheid krijgen om hierop een reactie te geven tijdens de Eurogroep vergadering in het voorjaar. De consultatie wordt vervolgens in de zomer afgerond met een bespreking in de IMF raad van bewindvoerders, waarna ook het rapport gepubliceerd wordt.

Nederland zal de terugkoppeling van het IMF aanhoren.

### **Griekenland**

**Document:** n.v.t.

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** n.v.t.

**Toelichting:**

De instellingen (EC, ECB, IMF) en Griekenland hebben in december een *staff level agreement* bereikt over de maatregelen die doorgevoerd moeten worden voor afronding van de derde voortgangsmissie. Om de derde voortgangsmissie af te ronden zal de Griekse regering een groot aantal zogenoemde *prior actions* uitvoeren. De Europese Commissie zal tijdens de Eurogroep rapporteren over de voortgang. Ook zal het ESM naar verwachting een voorstel doen voor de omvang en vormgeving van de uitkering van het volgende leningdeel. Dit voorstel is er nog niet bij schrijven van de geannoteerde agenda.

De uitkering van dit leningdeel kan plaatsvinden als uit een definitieve voortgangsrapportage van de Europese Commissie blijkt dat het Griekse programma voldoende op schema ligt en de overeengekomen *prior actions* uitgevoerd zijn. Dan kan de Raad van gouverneurs van het ESM het aanvullende memorandum van overeenstemming goedkeuren en kan

<sup>4</sup> Zie: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/12/15/remarks-by-president-donald-tusk-on-the-european-council-meetings-on-14-and-15-december-2017/>

de Raad van bewindvoerders op basis van de voortgangsrapportage de uitkering van een nieuw leningdeel goedkeuren. Voorafgaand aan die besluitvorming wordt de Tweede Kamer conform het informatieprotocol ESM/EFSS-besluiten<sup>5</sup> geïnformeerd over de inhoud van de voortgangsrapportage en het aanvullende memorandum van overeenstemming, inclusief de appreciatie van het kabinet. Het Nederlandse kabinet hecht veel waarde aan een snelle afronding van de derde voortgangsmissie. Het is daarom positief dat de Griekse autoriteiten met het IMF en de Europese instellingen overeenstemming bereikt hebben over het beleidspakket.

### **Portugal: post-programma surveillancemissie**

**Document:** Nog niet beschikbaar. Voor aanvang van Eurogroep te vinden op:

[https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-portugal\\_en](https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/which-eu-countries-have-received-assistance/financial-assistance-portugal_en)

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De Europese Commissie en de ECB zullen terugkoppelen over de zevende *post-programma surveillance*-missie in Portugal. Deze missie vond plaats van 28 november tot 6 december 2017. Uit het gezamenlijke statement van de Europese Commissie en de ECB dat na de missie is gepubliceerd blijkt dat het economisch herstel in Portugal verder aantrekt.<sup>6</sup> Het herstel is ook breder gedragen nu naast consumptiegroei sprake is van aantrekkelijke investeringen en uitvoergroei. De instellingen geven aan dat het gunstige economische klimaat een kans biedt om de aanhoudende macro-economische onevenwichtigheden te adresseren. Publieke en private schulden liggen nog op een hoog niveau. Verdere budgettaire consolidatie is daarom van belang. Daarnaast kunnen maatregelen om de stabiliteit van de bankensector te vergroten en het ondernemingsklimaat te verbeteren een positief effect hebben op investeringen en de economische groei op de middellange termijn.

### **Benoeming voorzitter van de Eurogroup Working Group (EWG)**

**Document:** N.v.t.

**Aard bespreking:** Besluitvorming

**Besluitvormingsprocedure:** Gekwalificeerde meerderheid

**Toelichting:**

De termijn van de huidige voorzitter, de Oostenrijker Thomas Wieser, van de *Eurogroup Working Group* (EWG), het ambtelijke voorportaal van de Eurogroep, loopt in januari af. De Eurogroep zal onder dit agendapunt een nieuwe voorzitter van de EWG benoemen. Een voorzitter van de EWG wordt in principe voor een termijn van 2 jaar benoemd. Herbenoeming na deze termijn is mogelijk. De enige kandidaat voor de benoeming is de Nederlander Hans Vijlbrief. Het kabinet heeft zich ingezet voor zijn benoeming als nieuwe voorzitter van de EWG en steunt deze van harte.

<sup>5</sup> Kamerstuk 21 501-07, nr. 1217

<sup>6</sup> [https://ec.europa.eu/info/news/economy-finance/statement-staff-ec-and-ecb-following-seventh-pps-mission-portugal\\_en](https://ec.europa.eu/info/news/economy-finance/statement-staff-ec-and-ecb-following-seventh-pps-mission-portugal_en)

## **Verdieping van de Economische en Monetaire Unie**

**Document:** Het pakket aan voorstellen dat de Commissie heeft gepubliceerd op 6 december maakt mogelijk onderdeel uit van de discussie. Dit pakket is te vinden op: [https://ec.europa.eu/info/publications/economy-finance/completing-europes-economic-and-monetary-union-policy-package\\_en](https://ec.europa.eu/info/publications/economy-finance/completing-europes-economic-and-monetary-union-policy-package_en)

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De Ecofinraad zal spreken over verdieping van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Mogelijk zullen daarbij ook de voorstellen die de Commissie op 6 december jl. gepubliceerd heeft ter sprake komen. De Kamer is over dit pakket reeds in algemene zin geïnformeerd via het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 4 en 5 december jl.<sup>7</sup> De Kamer is middels verschillende Kamerbrieven tevens geïnformeerd over de inzet van het kabinet ten aanzien van de toekomst van de EMU.<sup>8</sup>

Voor een uitgebreide toelichting over recente ontwikkeling ten aanzien van de discussie over de toekomst van de EMU, wordt verwezen naar het Eurogroep-agendapunt «Terugkoppeling Eurotop december 2017». In het algemeen is het kabinet van mening dat aan de euro grote voordelen voor Nederland verbonden zijn. Het kabinet is dan ook geëngageerd aan de EMU. De gemeenschappelijke munt draagt bij aan het scheppen van voorwaarden voor duurzame welvaart voor ons land. Zo heeft de EMU de interne markt versterkt door het wegnemen van handelsbelemmeringen, waaronder wisselkoersrisico's en transactiekosten bij grensoverschrijdende activiteiten. Ook wordt door de euro een meer efficiënte allocatie van kapitaal binnen de EMU bevorderd en zorgt de EMU voor stabiele prijzen. In reactie op de crises zijn talrijke noodzakelijke maatregelen doorgevoerd. Al deze maatregelen hebben bijgedragen aan het vergroten van stabiliteit binnen de eurozone en de veerkracht van de unie en de lidstaten.

Onverlet al de hervormingen ziet het kabinet nog belangrijke uitdagingen die geadresseerd moeten worden. De werking van de EMU kan verder worden verbeterd met nadruk op duurzame groei en stabiliteit. Dat is in het belang van individuele lidstaten, en daarmee in het belang van de monetaire unie als geheel. Het uitgangspunt moet daarbij zijn dat lidstaten hun eigen huis op orde brengen, onder andere op het gebied van overheidsfinanciën, de veerkracht van hun economie en de gezondheid van bankbalansen.

Het kabinet merkt op dat de uitgangspunten van sommige voorstellen van het pakket van de Commissie aansluiten bij de Nederlandse inzet zoals verwoord in de genoemde brieven, bijvoorbeeld ten aanzien van de voorgestelde grotere koppeling tussen hervormingen en de EU-begroting. Het kabinet is ook positief over de initiatieven van de Commissie om technische assistentie te verlenen aan lidstaten, maar wil niet vooruitlopen op de komende onderhandelingen over het MFK, aangezien het kabinet voorstellen over het nieuwe MFK (post-Brexit) integraal wil kunnen afwegen. Tevens is het kabinet van mening dat de financiering van nieuwe voorstellen voor de huidige MFK-periode zoveel mogelijk via herschikking op de EU-begroting moet plaatsvinden.

<sup>7</sup> Zie: Kamerstuk 21 501-07, nr. 1474

<sup>8</sup> Deze brieven zien op Kamerstuk 21 501-20, nr. 1262, Kamerstuk 21 501-20, nr. 1263 en Kamerstuk 21 501-07, nr. 1472

Verschillende elementen van het pakket zijn niet in lijn met de inzet van het kabinet. Zo is het kabinet geen voorstander van een stabilisatiemechanisme voor de eurozone om de gevolgen van economische schokken op te vangen en een Europees Minister van Economie en Financiën met de taken zoals voorzien in het voorstel van de Commissie. Het kabinet is in principe een voorstander van het doorontwikkelen van het ESM in een Europees Monetair Fonds (EMF) maar merkt op dat het voorstel van de Commissie afwijkt van het EMF dat het kabinet voor ogen heeft. Zo stelt de Commissie bijvoorbeeld voor om de besluitvormingsprocedure binnen het EMF te wijzigen, terwijl het kabinet vindt dat de zeggenschap van lidstaten niet moet worden aangepast.

Onder het Nederlandse EU-voorzitterschap is een routekaart overeengekomen voor het vervolmaken van de bankenunie.<sup>9</sup> Voor het kabinet is deze routekaart het uitgangspunt voor vervolmaking van de bankenunie. Het kabinet steunt het idee om opties voor de achtervang van het Single Resolution Fund (SRF) technisch te verkennen, inclusief de optie van een kredietlijn vanuit het ESM. Het kabinet houdt vast aan de routekaart; alleen na risicoreductiemaatregelen kan de gemeenschappelijke achtervang van het SRF eerder dan in 2024 worden geactiveerd.

Ten aanzien van de integratie van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie (waar het zogenoemde *Fiscal Compact* onderdeel van uitmaakt) in het EU-raamwerk, merkt het kabinet op dat deze integratie niet mag leiden tot een afzwakking van de begrotingsregels. Het kabinet staat in beginsel positief tegenover het voorstel om het budgettaire raamwerk meer te richten op de ontwikkeling van de overheidsuitgaven op de middellange termijn. Gedurende de informele Ecofinraad van april 2016 in Amsterdam heeft Nederland reeds gepleit voor een meer middellangetermijnoriëntatie van het raamwerk.<sup>10</sup>

Het kabinet zal de Kamer op korte termijn in meer detail over de voorstellen informeren met BNC-fiches.

### **Nieuwe btw-voorstellen (tarieven en MKB)**

**Document:** Nog niet beschikbaar

**Aard bespreking:** Presentatie

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

Tijdens de Ecofin van 23 januari zal de Commissie een presentatie geven over de nog te verschijnen btw-voorstellen over tarieven en MKB.

In haar btw-actieplan van april 2016 en de State of the Union van september 2017 heeft de Commissie aangekondigd met voorstellen te komen voor een gemeenschappelijke btw-ruimte in de EU. Hier is al een begin mee gemaakt middels het op 4 oktober 2017 gepubliceerde btw-pakket, met daarin voorstellen voor *quick fixes* en de hoekstenen voor een definitief btw-systeem. Verder is in november 2017 het voorstel over de versterking van de bestaande instrumenten voor administratieve samenwerking op btw-gebied gepresenteerd.

De andere aangekondigde onderdelen zijn het voorstel over de hervorming van btw-tarieven en het voorstel om de btw-regels voor het midden- en kleinbedrijf te vereenvoudigen. Deze voorstellen zullen naar

<sup>9</sup> Zie: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/06/17/conclusions-on-banking-union/>

<sup>10</sup> Zie: Bjlage bij Kamerstuk 21 501-07, nr. 1353



alle waarschijnlijkheid op 16 januari worden gepubliceerd door de Commissie, waarna er ook een presentatie zal worden gegeven tijdens de Ecofin.

Met het gehele pakket voorstellen beoogt de Commissie het btw-systeem te moderniseren, te vereenvoudigen en fraude-robust te maken. Nederland ondersteunt de doelstellingen die met deze voorstellen worden beoogd. Nederland is allereerst groot voorstander van effectieve maatregelen tegen btw-fraude. Verder is Nederland voorstander van vereenvoudigingen voor het bedrijfsleven en de Belastingdienst. In dit kader is het belangrijk om naar de gevolgen van de administratieve lasten te kijken.

Het is op dit moment echter nog niet mogelijk een standpunt in te nemen over de op de Ecofin te presenteren nieuwe voorstellen omdat nog niet bekend is hoe deze er uit gaan zien. Na het verschijnen van de voorstellen wordt het standpunt van het kabinet opgenomen in een BNC-fiche.

### **Presentatie van het Werkprogramma van het Presidentschap**

**Document:** Het werkprogramma is te vinden op:

<https://eu2018bg.bg/en/programme>

**Aard bespreking:** Presentatie

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De eerste helft van 2018 is Bulgarije voorzitter van de Raad. In de Ecofin geeft Bulgarije prioriteit aan het agenderen van de voltooiing van de bankenunie, verdieping van de EMU, het belasten van de digitale economie en het btw-pakket. Ten behoeve van de voltooiing van de bankenunie, poogt Bulgarije in maart een akkoord over risicoreductie te behalen. Ook wil het Bulgaarse voorzitterschap investeringen stimuleren om duurzame groei te bevorderen. Het volledige programma is te vinden op de website van het Bulgaarse voorzitterschap<sup>11</sup>. Nederland kan zich in algemene zin vinden in de beleidsprioriteiten van het Bulgaarse voorzitterschap.

### **Europees Semester**

**Document:** De *Annual Growth Survey 2018* is te vinden op: [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-comm-690\\_en\\_0.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-comm-690_en_0.pdf)

Het *Alert Mechanism Report 2018* is te vinden op: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com-2017-771-en.pdf>

De conceptaanbevelingen voor de eurozone zijn te vinden op: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com-2017-770-en.pdf>

**Aard bespreking:** Aannee raadsconclusies

**Besluitvormingsprocedure:** Gekwalificeerde meerderheid voor eurozone aanbevelingen; consensus voor conclusies.

**Toelichting:**

De Europese Commissie heeft op woensdag 22 november de start van het Europees Semester 2018 ingeluid met de publicatie van de jaarlijkse analyse van groeiprioriteiten van de Europese Unie voor 2018 (*Annual Growth Survey*, AGS), het jaarlijkse rapport over het waarschuwingsmechanisme (*Alert Mechanism Report*, AMR) in het kader van de macro-economische onevenwichtighedenprocedure (MEOP), en het voorstel voor de aanbevelingen voor de coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten van de eurozone. De Ecofin zal conclusies aannemen over de AGS en de AMR. Daarnaast zal de Ecofin de aanbevelingen voor de eurozone goedkeuren. De Europese Raad van maart bekrachtigt de

<sup>11</sup> <https://eu2018bg.bg/en/programme>



aanbevelingen, waarna de Ecofinraad van maart de aanbevelingen formeel aanneemt.

In de AGS blikt de Commissie vooruit op de belangrijkste economische beleidsuitdagingen voor het komende jaar. De Commissie stelt voor om in 2018 verder te werken aan de volgende drie prioriteiten: (1) investeringen, (2) hervormingen en (3) verantwoord begrotingsbeleid. Dit zijn dezelfde prioriteiten als vorig jaar. Dit jaar kijkt de Commissie bij hervormingen en begrotingsbeleid vanuit het perspectief van veerkracht, opwaartse convergentie en concurrentiekracht.

In de AMR worden aan de hand van een scoreboard met indicatoren en indicatieve drempelwaarden mogelijke macro-economische onevenwichtigheden opgespoord. Op basis van het scoreboard wordt bepaald welke lidstaten onderworpen worden aan nader onderzoek. Deze diepteonderzoeken moeten uitwijzen of en in welke mate de betreffende lidstaten te kampen hebben met macro-economische onevenwichtigheden en in welke mate deze een risico vormen voor de lidstaten zelf en de Europese Unie als geheel. De Commissie is voornemens om dit Semester twaalf lidstaten nader te onderzoeken om vast te stellen in welke mate zij kampen met onevenwichtigheden. De Commissie zal ook voor het zesde jaar op rij een diepteonderzoek uitvoeren naar mogelijke onevenwichtigheden in de Nederlandse economie die verband houden met het overschot op de lopende rekening en de hoge schulden van de private sector.

Het kabinet heeft op 8 december met de Kamerbrief van de Minister van Economische Zaken en Klimaat en de Minister van Financiën een uitgebreide appreciatie gegeven op de AGS, het AMR en de aanbevelingen voor de eurozone.<sup>12</sup> Nederland zal inzetten op conclusies over de AGS die het belang reflecteren van structurele hervormingen en de noodzaak van verstandig begrotingsbeleid ten behoeve van houdbare overheidsfinanciën. Ten aanzien van het AMR zal Nederland zich inzetten voor conclusies die het belang van verdere beleidsmaatregelen om onevenwichtigheden aan te pakken onderschrijven. Daarnaast zet Nederland in op aanpassing van de aanbevelingen voor de eurozone in lijn met de appreciatie zoals uiteengezet in de Kamerbrief.

### **Agendaonderwerp: Implementatie actieplan voor niet-presterende leningen (NPLs)**

**Document:** Het actieplan is te vinden op:

<http://www.consilium.Europa.eu/nl/press/press-releases/2017/07/11/conclusions-non-performing-loans/>

**Aard bespreking:** Gedachtewisseling

**Besluitvormingsprocedure:** N.v.t.

**Toelichting:**

De Raad zal van gedachten wisselen over de stand van zaken omtrent de implementatie van het actieplan voor niet-presterende leningen (NPL's) dat in de Ecofin van juli 2017 overeengekomen is. Het actieplan benoemt verschillende opties en richt zich bijvoorbeeld op het versterken van toezicht en het verhogen van transparantie. Ook besteedt het actieplan aandacht aan het belang van balansdoorlichtingen door toezichthouders waarbij NPL's kunnen worden geïdentificeerd.

Als onderdeel van het actieplan heeft het SSM in oktober 2017 een concept addendum gepubliceerd bij haar leidraad (*guidance*) over hoe zij van banken verwacht om te gaan met NPL's. In het concept addendum

<sup>12</sup> Zie: Kamerstuk 21 501-20, nr. 1283

wordt nader gespecificeerd welk voorzieningbeleid zij van banken verwacht. Ook heeft de Europese bankenautoriteit (EBA) in december sjablonen gepubliceerd over NPL-data. Beoogd wordt om daarmee de transparantie omtrent NPL's te bevorderen. Verder werkt de Commissie aan voorstellen om waar nodig nationale insolventieprocedures te verbeteren. In 2018 worden meer voorstellen verwacht in het kader van het actieplan, bijvoorbeeld als het gaat om het wegnemen van belemmeringen voor de ontwikkeling van secundaire markten. Ook komt de Commissie mogelijk met een *blueprint* ontwerp voor de opzet van een publieke *asset management company* (AMC) binnen de geldende staatssteunregels en de regels over hoe om te gaan met banken die omvallen (de «*bank recovery and resolution directive*»).

Nederland acht het in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van banken zelf om voldoende voorzieningen en verliezen in te boeken voor NPL's. Wel is Nederland van mening dat toezichthouders mogelijkheden moeten hebben om wanneer nodig zulke voorzieningen af te dwingen. Nederland steunt daarom de aanpak van het SSM. In het algemeen benadrukt Nederland het belang van adequaat toezicht en meer transparantie, en vraagt daarbij specifiek aandacht voor nut en noodzaak van balansdoorlichtingen (*asset quality reviews*, AQR's). In het kader van alle eventuele beleidsopties zal Nederland benadrukken dat deze verenigbaar dienen te zijn met het staatssteunraamwerk en de regels over hoe om te gaan met falende banken. Nederland is daarom kritisch over voorstellen voor publieke AMCs. Ten aanzien van het verbeteren van insolventieraamwerken, benadrukt Nederland dat oplossingen met name nationaal gezocht dienen te worden, bijvoorbeeld doormiddel van *benchmarking*.